

Шептуха Олена Михайлівна,

к.е.н., доцент,

доцент кафедри фінансів та кредиту

Марусич Валентина Вікторівна,

здобувач вищої освіти,

Харківський національний університет будівництва та архітектури

ПРОБЛЕМИ РОЗВИТКУ СТРАХУВАННЯ ЖИТТЯ ТА ШЛЯХИ ЇХ ВИРІШЕННЯ

Анотація. Страхування життя передбачає захист майнових інтересів застрахованої особи, пов'язаних з її життям та смертю. Зниження відсоткових ставок за депозитами у банках призвело до величезного зростання інвестиційного страхування життя у 2018-2019 роках. Тільки об'єднавши зусилля держави та страхових організацій, можна усунути деякі проблеми, що стримують розвиток цього виду страхування.

Ключові слова. Страхування життя, страховий інтерес, довгострокове страхування, проблеми ринку страхування життя, заходи для розвитку страхування життя.

Страхування життя – це страхування, що передбачає захист майнових інтересів застрахованої особи, пов'язаних з її життям та смертю. Цей вид страхування дозволяє людині вирішити низку соціально-економічних проблем, які можна розділити на дві частини: фінансові та соціальні.

Зниження відсоткових ставок за депозитами у банках призвело до величезного зростання інвестиційного страхування життя у 2018-2019 роках. Внески в абсолютному вираженні досягли максимальної цифри за останні кілька років. У першому півріччі 2020 р. зростання попиту на страхування життя дещо скоротилося, що швидше за все пов'язано зі зниженням доходів населення та погіршенням ситуації економіки країни загалом під впливом епідемії нового коронавірусу. Але вже до кінця 2020 року аналітики відзначили приріст ринку в розмірі 4,2% порівняно з 2019 роком.

Накопичувальне страхування життя, збільшившись в обсязі премій вдвічі і набравши значну вагу у структурі ринку страхування життя, протягом останніх двох років утримало ринок від падіння. Однак, говорити про усунення тенденції у бік продуктів класичного довгострокового страхування життя поки що рано, зростання накопичувального страхування життя в основному пояснюється реалізацією полісів, які за своїми характеристиками наближені до інвестиційного страхування життя [1].

Сумарний обсяг премій з інвестиційного та накопичувального страхування за минулий рік збільшився на 18,37% (рис. 1).

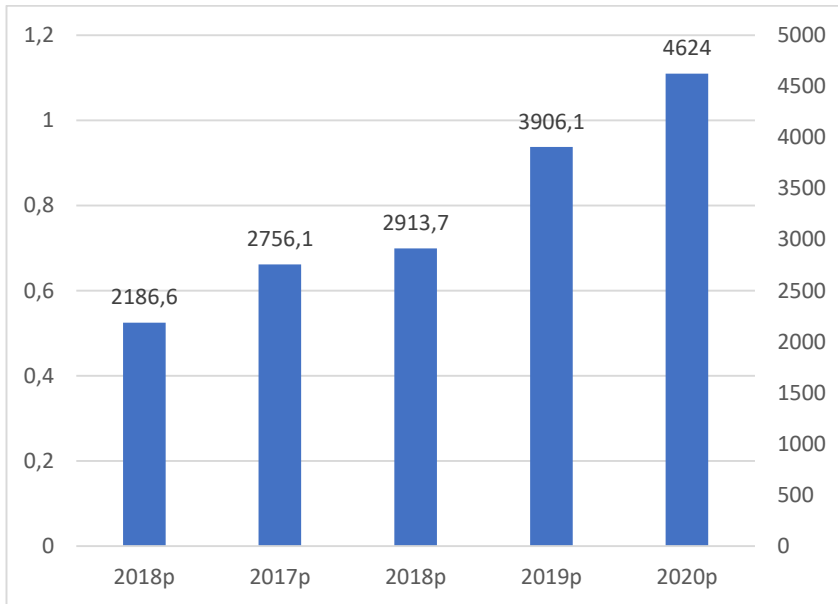

Рис. 1. Динаміка річних внесків на ринку страхування життя [1]

Річні темпи приросту внесків: 2015 р. - 1,24%; 2016 р. - 26,04%; 2017 р. - 5,69%; 2018 р. - 34,05%; 2019 р. - 18,37%. Варто також відзначити значний перехід в онлайн більшості клієнтських сервісів, що також сприяє зростанню страхового ринку в цілому і ринку страхування життя зокрема.

У найближчі кілька років стимулом до розвитку ринку страхування життя буде зростання інтересу фізичних осіб до різноманітних інвестиційних інструментів, пов'язане зі змінами в оподаткуванні депозитів та підвищенням рівня фінансової грамотності населення. Експерти прогнозують приріст ринку страхування життя у 2021 р. [2].

При цьому на даний момент на ринку страхування життя присутня і низка проблем, які не дають цьому виду діяльності розвиватися на тому ж рівні, що і в розвинених країнах (табл. 1).

Слід зазначити, що потрібно створити умови для розвитку страхування та від короткострокового страхування життя перейти у довгострокове. Для цього необхідно здійснити низку заходів:

1. Дати можливість страховим компаніям брати участь у вирішенні соціальних проблем.
2. Необхідна об'ємна освітня робота серед громадян, держслужбовців та роботодавців з метою розширення знань про страхування життя.

Таблиця 1

Проблеми ринку страхування

Проблема	Опис проблеми
Достатньо високий рівень інфляції.	В економічно розвинених країнах рівень інфляції набагато нижчий, а невисока інфляція вважається однією з головних умов розвитку страхування життя.
Низький рівень платоспроможності населення.	Середній рівень доходів громадян не дозволяє їм скористатися цим видом страхування. Купувати страхування життя за низького доходу просто немає сенсу, тому що розміри доступних вигод будуть надто малі, а витрати на підвищений рівень страхової компенсації дуже високі для людей із низькою заробітною платою.
У населення відсутня усвідомлена потреба в страхування життя.	Причиною є неактивне інформування населення про існування страхування життя. Також страхові організації не створюють привабливих продуктивних пропозицій для населення. До того ж, більшість населення неспроможна самостійно усвідомити свої фінансові потреби у страхуванні життя.
Низький рівень довіри до страхової галузі загалом.	Поліс купується не менше, ніж на п'ять років. Довгострокові вкладення не приваблюють громадян, вони їх лякають, адже більшість населення не має впевненості, що страхові компанії, які діють на ринку зараз, існуватимуть протягом такого тривалого часу. Через це утворюється нестабільність страхових компаній.
Низька інформованість про страхування життя.	Кожен третій із тих, хто чув про страхування життя, не зможе пояснити його сутність, відмінності між різними видами страхування життя.
Слабка забезпеченість кваліфікованими кадрами	Відсутність грамотних та професійних страхових консультантів, фахівців, агентів, які мають достатні знання та навички, що дозволяють розвивати страховий бізнес, тим більше на міжнародному рівні, відповідно до їх стандартів

3. Держава повинна збільшити вимоги до страхових компаній, що забезпечить високий рівень надійності страховиків життя та дозволить їм виконати взяті на себе зобов'язання щодо виплат при настанні страхового випадку.

4. Необхідні цікаві та привабливі програми страхування, які б відповідали потребам населення, відповідали б на нові соціальні проблеми [3, с. 285].

Активна робота у цьому напрямі допоможе встановити довіру до страхування та сформувати сучасну страхову культуру.

ВИКОРИСТАНІ ДЖЕРЕЛА:

1. Статистика страхового ринка України. URL: <https://forinsurer.com/stat> (дата звернення 1.11.2021).
2. Любарская О., Янин А. Предварительный прогноз развития страхового рынка в 2021 г.: осторожный оптимизм. URL: https://raexpert.ru/researches/insurance/ins_2021pre/ (дата звернення 1.11.2021).
3. Горбач Л.М., Кадебська Є.В. Страхування : підручник. Київ: Кондор, 2018. 544 с.